

kanyarodó részét azonban térképemen magam is kijelölöm és Ózód felé való folytatását jelzem.

Ily viszonyok között aztán természetesen az antiklinális ráncok közötti teknők helyét illetőleg sem lehetek vele mindenben egy véleményen.

Lenne még egyéb megjegyzésem is, de nem akarok minden csekélységet élére állítani, csak azt nyilvánítom ki végül, hogy ezek után is állom azt, amit 1915. évi fölvételi jelentésemben előadtam, annál is inkább, mert tény az, hogy két vitatkozó között lévő véleménykülönbséget nem a vitatkozó felek, hanem egy harmadik döntheti el esetleg helyesen.

C) GEOLÓGIAI ESEMÉNYEK.

A Földtani Társulat választmányának javaslata a földtani tudományok eredményesebb tanítása ügyében.

Nagy méltóságú gróf ZICHY JÁNOS v. b. t. t., magy. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrnak

Budapest.

A Magyarhoni Földtani Társulat javaslata a földtan és őslénytani eredményesebb tanítása ügyében. (Az 1869. évi XVI. t.-c. 3. §-a alapján bélyegmentes.)

Nagyméltóságú m. k. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr!

Kegyelmes Urunk!

A geológiai oktatás fejlesztése ügyében a Magyarhoni Földtani Társulat választmánya nevében bátorkodunk a következő tiszteletteljes javaslattal Nagyméltóságodhoz, mint a magyar oktatásügy fennköltlelkű Vezéréhez fordulni.

Az 1916. évi július 14-én 86,100. sz. a. kelt rendelettel fokozatosan életbeléptetett új leányközépiszkolai tanításterv a VIII. osztályban, heti 2 órában, az ásványtan és földtan tanítását magasabb színvonalon új tárggyanánt írja elő. A ma érvényben levő középiszkolai tanárvizsgálati szabályzat nem nyújt elég biztosítékot arra, hogy az eddig végzett és a most vizsgázó tanárok a földtan előírt anyagát megfelelő módon taníthassák, mivel ez a tárgy a vizsga anyagában csak alárendelt mértékben szerepel s az előírt anyag a középiszkolai színvonalat nem haladja meg. Minthogy mindeddig a földtan a tanárjelöltek részére kötelező vizsgatárgy nem volt, a már működő tanárok egy része annak idején az egyetemen földtani tanulmányokkal egyáltalán nem is foglalkozott s jelenleg sem foglalkozik.

Mindezeket tekintetbe véve s különösen szem előtt tartva, hogy a nemzetgazdasági szempontból annyira fontos földtan tanítása hátrányt ne szenvedjen, mulhatatlanul szükségesnek tartjuk, hogy a hazai tudomány-

és műegyetemeken külön ásvány-közettani és külön földtan-
 őslénytani tanszék létesíttessék, továbbá a polgári iskolai tanítóképző-
 intézetekben a most honos csoportosítás helyett külön vegytani és külön
 ásvány-földtani tanszékek rendszeresíttessenek.

Eme legszükségesebb kívánalmak megvalósítása mellett mély tisztelettel
 kérjük Nagyméltóságodat, miszerint a középiskolai földtan eredményes taní-
 tása céljából elrendelni kegyeskedjék:

1. hogy a földtan a tudományegyetemeken a természetrajz-földrajz és
 természetrajz-vegytanszakos tanárjelöltek részére úgy az elméleti előadásokban,
 mint a megfelelő gyakorlatokban a kirándulásokkal együtt kötelező tantárgy
 legyen;

2. a középiskolai tanári vizsgálatokon a földtan egyetemi tanára a
 földtant s őslénytant önálló vizsgatárgy gyanánt kérdezze;

3. a már működő középiskolai tanárok földtani ismereteiket külön
 tanfolyamokon rendszeres egyetemi tanítás keretében kiegészíthessék, végül

4. a középiskolai tanárok számára úgy tudományos, mint tanítási
 szempontból megfelelő földtani és őslénytani tankönyv készüljön.

Midőn a földtan középiskolai tanításának eredménye érdekében Na g y-
 méltóságod figyelmét ezekre a korszerű kívánalmakra bátor-
 dunk föllívni, egyszersmind reá kell mutatnunk arra is, hogy az ily módon
 megterhelt tanárjelöltek szakszerű képzése a jövőben a szaktárgyaknak meg-
 felelőbb csoportosításával könnyíthető oly módon, hogy a mostani vegytan-
 természetrajz, illetve földrajz-termetrajz szaktárgyak többféle kombiná-
 cióban, pl. 1. vegytan-ásványtan-földtan 2. földrajz-
 ásványtan-földtan 3. állattan-növénytani (biológiai) és
 4. földrajz-biológiai szaktárgyak szerint csoportosíttassanak.
 Ennek megfelelően kívánatos, hogy a polgári iskolák tanítóképzőiben,
 a Pedagógiumban és Erzsébet-Nőiskolában a mostan érvényes két szakcsoport
 helyébe legalább három szakcsoport állíttassék, úgy hogy a nyelv- és
 történettudományok, a földrajz-termetrajz és a
 mennyiségtan-termetzettani tudományok külön szak-
 alkossanak.

Mint hogy a földtani tudományoknak a háborúban különösen sikeres
 alkalmazása a geológia szélesebbkörű tanítását elodázhatatlanná tette,
 kérjük Nagyméltóságodat, hogy javaslatainkat a hazai tudományegyetemek,
 a középiskolai tanárvizsgálóbizottságok, továbbá a budapesti Erzsébet-
 Nőiskola, illetve Pedagógium illetékes szakférfiainak bevonásával megvi-
 tatva, mielőbb megvalósítani kegyeskedjék.

Legmélyebb tiszteletünk kifejezésével maradtunk a Magyarhoni Föld-
 tani Társulat választmányának nevében:

Budapesten, 1918 július 14-én

Dr. PAPP KÁROLY

egyetemi ny. rk. tanár,
 titkár.

Dr. SZONTAGH TAMÁS

m. k. udvari tanácsos,
 elnök.

Suess Ede-émlékérem alapítása.

A bécsi földtani társulat 1914 május 15-én kelt határozatával emlékéremet alapított **Suess Ede** emlékezetére. Az érem egyik oldala **Suess** képmását és nevét mutatja, másik oldalán pedig félig ülő helyzetű s a földgömbre tekintő férfi van. Az emlékéremet ezüst kivitelben olyan szakemberek kapják, akik a földtan terén kiváló munkákat alkottak. A kitüntetésben a választmány ajánlatára bel- és külföldi szakemberek egyaránt részesülhetnek rendszerint két évenként, de semmiesetre sem többször mint egyszer évenként. Az emlékérmén a kitüntetettnek nevét és az adományozás évét is feltüntetik. Bronz kivitelben, kizárólag csak **Suess** képmásával ellátott alakban, az emlékéremet a társulat pénztárosánál vásárolni is lehet.

D) TÁRSULATI ÜGYEK.

A) Szakülések.

III. szakülés 1918 március 20-án.

Elnök: dr. SZONTAGH TAMÁS m. k. udvari tanácsos.

1. Idősb LÓCZY LAJOS: A Szent Anna-tó vulkáni kráter címen a Szent Anna-tó, a Csomád- és a Büdöshegy vulkanizmusáról szolt. Rámutat arra, hogy erről a vulkánológiailag rendkívül érdekes és megismerésével a Hargitta andezit-vulkánjaira is nagyfontosságú hegycsoportról felette hézagos és rendszernélküliek a meglévő irodalmi adatok.

Egy évszázadnál hosszabb idő óta látogatták derék természetvizsgálók, köztük nagynevű geológusok, ú. m. AMI BOUÉ (1833), GRIMM J. (1837), ANDRÉE (1853), ORBÁN BALÁZS (1869), HERBICH T. (1878), HAUER és STACHE (1863), KOCH ANTAL (1900) a vidéket. Azonban valamennyi megfigyelő csaknem ugyanazt az utat követte: Tusnádfürdőtől a Büdösfürdőig (most Bálványosfürdő), vagy Kézdi vásárhelytől Tusnádfürdőre a bikszádi utat.¹ Érthető ebből, hogy a vidék szembeötlő szépségei, a vulkáni kőzetek kőzettani jellege és különbözőségei megvilágítást nyertek ugyan, azonban a vulkánológiai felépítés, a kitóduló lávatömegek elhelyezkedése a kiszórt horzsolókö, la pilli, a kenyérdurcás lövedékbombák elhelyezkedéséről és körviszonyairól felvilágosítást hasztalanul keresünk a leírásokban. Előadó hangsúlyozza, hogy a Szent Anna-tó körüli vulkáni hegycsoport tüzetes vizsgálata sürgős feladatként áll a magyar geológusok előtt. Felsorolja azokat a pontokat, melyekre mindenképp bizonyosságot kell szerezni. A Szent Anna-tó és a Mohos-tó explóziós kráternek látszik, melyből ferdén dél, illetőleg délkelet felé explodált a magasba a kiszórt hamú és la pilli. Bükszád felé, valamint a Büdös felé nagyon alacsony a két kráter pereme és a Bükszádnak leereszkedő lejtőn

¹ Nagyon értékes hidrográfiai tanulmány a Szent-Anna tóról GELEI JÓZSEF-től, a Földrajzi Közleményekben jelent meg, a XXXVII. (1909) kötet 177-201. oldalain.